

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach	2,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	2,89 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	8,67 "
Strażki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej. — — —	

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 łam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 80 gr., na 2 str. 60 gr.
Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłómaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Sobota: Agnieszki, p. m.
Niedziela: 8. poł. 3. Królach, Wincent.

CHOJNICE, niedziela, dnia 22. stycznia 1928 r.

Słońca wschód 7.32 zachód 16.7.
Księżycy wschód 6.30 zach. 12.31.

Rozdział Kościoła od Państwa. Bilans Banku Polskiego z 1927 r. 14 proc. dywidendy.

Rozdział Kościoła od państwa jest walką przeciw Kościołowi, a więc i przeciw religii katolickiej. Czy czasy są dziś takłe szczęśliwe, takłe spokojne, takłe pełne zgody, że aż nudno, że ludzie nie wiedzą o czym myśleć, o co się kłopotać — i dlatego wynajdują sobie powód, pozór do nowej walki, do kłótni, do jątrzenia, do rozdarcia? Skąd? Dlaczego? i po co?

Otóż trzeba pamiętać, że są takie zwalczki międzynarodowe, że jest masoneria, że na zjeździe tej masonerii posłowie Jan Dąbski, Stronnictwo Chłopskie i Rudziński, Wyzwolenie, zabrali we Francji głos i tam zapowiedzieli między innymi walkę o rozdział Kościoła od państwa w Polsce. W gazetach to było.

Jest to więc rozkaz z zagranicy, rozkaz wydany po to, aby w Polsce ciągle mącić. Rozkaz wyszedł i nasi domowi agenci cudzoziemców zabierają się do jego wypełnienia.

Zaczynają oblesnie, tłómacząc, iż lepiej dla religii, ażeby księża nie mieszały się do polityki, bo wtedy nie będzie się szargało świętości — wtedy księża będą tylko sługą ołtarza i wszyscy będą ten ołtarz czcić. Tymczasem dzisiaj, kiedy księża mieszały się do polityki, nie jeden wlerzący, obraźliwy się na księdza politykującego, odwraca się od Kościoła, a potem nawet i religii traci. Temu złemu zaradzi wedle nich rozdział Kościoła od państwa.

I nie jeden uczciwy człowiek, prawy katolik, daje się łapać na takie zapewnienia. Widział nieraz, jak ludzie, poróżnieni politycznie z księdzem, unikają Kościoła, przechodzą do sekt, gardlinę na wiarę i powłada sobie, że tego rozbicia możnaby uniknąć, gdyby księża pólnowali tylko swoich obowiązków, a nie mieszały się do partyjnej polityki.

Uczciwy człowiek, wlerzący w to, myli się.

Rozdział Kościoła od państwa nietylko nie odsunie księży od zajmowania się polityką, ale zmusi całe duchowieństwo do politykowania. Rozdział Kościoła od państwa jest nieprzyjacielną, a więc walką państwa przeciw Kościołowi. Kościół katolicki, któremu państwo wydało wojnę, musi się bronić, musi się opierać, musi zwalczać ten rząd, który go atakuje. A więc musi cały stanąć do walki politycznej.

Dzisiaj ten i ów ksiądz miesza się do polityki. Ale jest ich tak mało, że na ogół można powiedzieć, iż olbrzymia większość duchowieństwa nie miesza się do polityki. Czuwają nad tem biskupi i tylko bardzo nielicznym księżom pozwalają kandydować. Dopóki władza duchowna zabrania kapłanowi korzystania z pewnych jego praw obywatelskich, dopóty wszystko jest w porządku. Ale jest co innego, kiedy przychodzi jakiś rząd i powłada, odmawiam księżom praw obywatelskich.

Dlaczego? na jakiej podstawie? Czy księża nie są takimi samymi obywatelami, jak chłop, robotnicy, kupcy? Rząd, któryby tak rozporządzenie wydał, okazałby się wrogiem duchowieństwa katolickiego, wrogiem Kościoła. Wydałby

Na posiedzeniu dnia 12 b. m. Rada Banku Polskiego zatwierdziła jednomyślnie rozpatrzenie uprzednio przez poszczególne komisje Rady sprawozdanie Banku za r. 1927 wraz z ostatecznym bilansem i rachunkiem zysków i strat.
Z czystego zysku Banku, wynoszącego 24 mln. zł. akcjonariusze Banku otrzymają 14 mln. zł., co czyni 14 proc. od kapitału 100 mln. zł., zaś 10 milionów przypada na Skarb Państwa.
Sprawozdanie zostanie przedstawione do zatwierdzenia walnemu zgromadzeniu akcjonariuszów, które będzie zwołane 10 lutego o godz. 10 rano. Wpłata dywidendy nastąpi najazutrz po walnem zebraniu.
Rada zatwierdziła wniosek dyrekcji utworzenia nowych zastępstw Banku w Brzozowie, Sokółce i Szczekocinkach.
Pozatem zatwierdzono nową redakcję przepisów służbowych i emerytalnych pracowników Banku, a w celu przystosowania tych przepisów do ostatniej ustawy o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Nowe wybryki prasy sanacyjnej. Chcą „pomóc Panu Bogu“.

Wśród licznych nowonarodzonych przed wyborami czasopism „sanacyjnych“ znajduje się także tygodnik „Reflektor“, którego numer pierwszy ukazał się przed paru dniami.

W programowym artykule znajdujemy taki ustęp:

„I gdy człowiek stara się pojąć Boga — gdy rozważa całe dzieło stworzenia — wtedy w sercu musi rozjarzyć się iskierka myśli, jakże znudzonym, zmęczonym musi być Bóg!.. I z uświadomienia tego wstąpi nakaz wewnętrzny: trzeba Bogu pomóc, trzeba wziąć na siebie atom Jego pracy!“

Niepoczytalne brednie kończą się słowami:

„Kto umie patrzeć niezapaślonem okiem ten wie, że marszałek Józef Piłsudski jest człowiekiem danym od Boga. I kto pomaga marszałkowi — ten — wlerzymy — pomaga zmęczonemu Bogu“.

Dosłownie: „kto pomaga Marszałkowi ten — pomaga zmęczonemu Bogu“.

Po bluznierstwach p. Rydzewskiej i Stępczyńskiego, który p. prezesa rady ministrów przyrównywał do Jezusa Chrystusa — nowy wybryk.

Za wybitne zasługi na polu propagandy polskiego sportu konnego w Ameryce.

„Srebrne krzyże zasługi“ dla majora Toczka, rtm. Antoniewicza, rtm. Królikiewicza, por. Szoslanda i Starnawskiego.

WARSZAWA. W nr. 14 „Monitora Polskiego“ z dn. 18 stycznia br. ukazały się zarządzenia p. wicepremiera Bartla następującej treści: Na zasadzie art. 5 ustawy z dn. 23 czerwca 1923 nadające za wybitne zasługi położone na polu propagandy polskiego sportu konnego na konkursach hipiecyjnych w Ameryce, poraz drugi Srebrny Krzyż Zasługi: mjr. Michałowi Toczko, rtm. J. Antoniewiczowi, rtm. Królikiewiczowi, por. Szoslandowi, oraz poraz pierwszy por. Starnawskiemu.

Mniejszości narodowe doszły do porozumienia. Do bloku nie wchodzi Litwini.

WARSZAWA. W środę po trzydniowych naradach w bloku mniejszości narodowych osiągnięto porozumienie.

Lista państwowa nie jest jeszcze ustalona. Również nie są jeszcze ustalone pewne drobne szczegóły na listach okręgowych.

Pod względem politycznym najważniejszy jest fakt, że do bloku nie wchodzi Litwini. Natomiast liczebnie blok wzmoc-

nił się przez wejście do niego grup Waszynczuka i Chrucckiego, t. j. „Sielanckiego Sojuza“, działającego na Wołyniu, Polessiu i Chełmszczyźnie.

Na pierwszym miejscu listy państwowej będzie umieszczony lider partii ukraińskiej Lewickij, na drugim miejscu — Białorusin Jeremcz, na trzecim — żyd Hartglas, albo Gruenbaum, na czwartym — Niemiec, prawdopodobnie Hasbach.

Kościółowi walkę i zmusiłby go do samoobrony.

Przy rozdziale Kościoła od państwa musi się uporządkować własność kościelną. Skoro państwo oddzieli się od Kościoła, to w takim państwie Kościół, jako organizacja religijna, nie jest uznana za jednostkę prawną, czyli nie może posiadać własności. Czyją więc własnością mają być świątynie i budynki parafialne? W Ameryce wszystkie świątynie i budynki parafialne są załipotekowane na biskupa — we Francji na parafje, jako stowarzyszenie. Jeżeli wszyscy muszą należeć do stowarzyszenia parafialnego, to w starczy, że znajdzie się garść agitatorów, zbalamuci większość i ta większość u-

chwali, że w Kościele nie odprawia się nabożeństw, tylko zamienia się świątynię na kino, albo na tancbudę.

Rozdział Kościoła od państwa byłby więc ogromnym ciężarem dla kieszeni wlernych. Byłby również walką państwa z Kościołem, podobnie, jak w Meksyku. Czy chcecie, żeby i u nas zapanowały takie stosunki? Kto tego nie chce w Polsce, ten nie może oddawać głosu na kandydatów, którzy stawiają to żądanie. Państwo świeckie wprowadza np. łatwe rozwody. Kościół, dbający o rodzinę i o nierozzerwalność małżeństwa, musi walczyć przeciw rozywianiu rodziny, a więc musi postępować politycznie. I wtedy już nietylko ci nieliczni księża, którzy

czują żyłkę do politykowania, ale wszyscy, całe duchowieństwo, byłoby zmuszone do politykowania.

Stosunek państwa do Kościoła może być trojaki:

1) Państwo przeprowadza rozdział między sobą a Kościołem. Wtedy jest wojna religijna, najzawziętsza i najstraszniejsza ze wszystkich wojen domowych.

2) Państwo zawiera z Kościołem umowę. Wtedy panuje zgoda i spokój, bo tak władze świeckie, jak władze duchowne mają zgodnie wyznaczone zakresy swego działania, wiedzą, jakie mają prawa, a jakie obowiązki względem siebie.

3) Państwo ogłasza się za wyznaniowe. Tak dawna Austria i dzisiejsza Hiszpanja uważały się za państwa katolickie, Rosja dawna za państwo prawosławne, Prusy, Szwecja i Norwegja za protestanckie i t. d. Jest to jednak niebezpieczne dla wiary, bo państwo wyznaniowe używa wtedy Kościoła do swoich świeckich celów, co przynosi szkodę religij.

Dlatego najlepszym stosunkiem między Kościołem a państwem jest stosunek, oparty na ugodzie czyli konkordacie.

Przeprowadzenie rozdziału między Kościołem i państwem wprowadziłoby wojnę domową i zwaliłoby na barki wlerzących ogromne ciężary. Dlatego nietylko dobry katolik, albo dobry Polak, powinien z całej siły walczyć przeciw przeprowadzeniu tego rozdziału Kościoła od państwa.

Dziesięciolecie armji czerwonej.

W Rosji sowieckiej są od pewnego czasu na porządku dziennym święta i uroczystości wojskowe. Kiedy pół roku temu w ZSSR acherzono na alarm z powodu rzekomego niebezpieczeństwa wojny, rząd sowiecki zorganizował „tydzień obrony“, w ramach którego odbyły się niezliczone manifestacje wojskowe, uroczyste otwarcia kółek wojskowych i ćwiczenia armji. W najbliższych dniach będziemy znowu świadkami potężnej manifestacji Rosji zbrojnej, która dnia 23 lutego obchodzić będzie uroczystie 10-lecie armji czerwonej.

Program uroczystości tych jest już opracowany, a poszczególne organizacje wojskowe zajęte są jego realizacją. Obok członków armji w uroczystościach tych wezmą udział wszystkie organizacje wojskowe ludności cywilnej z „towarzystwem obrony lotnicznej państwa, t. zw. „Awiochimizem“ na czele.

We wszystkich klubach robotniczych i żołnierskich odbędą się w dniu 26 lutego uroczyste akademje, poświęcone wojskowości sowieckiej. Podobne akademje urządzone zostaną na wszystkich dworcach, jarmarkach, bazarach, — jednym słowem wszędzie tam, gdzie zazwyczaj panuje wielki ruch.

Rząd, armja i ludność Rosji odda z okazji uroczystości jubileuszowych hołd wszystkim bohaterom rewolucji bolszewickiej.

Czynnik miarodajne postanowiły specjalną uwagę w związku z obchodem dziesięciolecia armji czerwonej poświęcić wsi rosyjskiej. Do wszystkich większych wiosek i osad wysłane zostaną w tym celu specjalne delegacje organizacji przysposobienia wojskowego, które w ramach uroczystości agitować będą wśród ludności wiejskiej.

Café Radke

Cukiernia i restauracja.
Chojnice, ul. Człuchowska 22.

W niedzielę, dnia 22. stycznia br.
począwszy od godz. 4-tej po poł.

koncert

wzmocniona orkiestra

Dziennie świeże pączki i ciastka,
wyborne napoje i wina najlepszej jakości.

KINO NOWOSCI

W sobotę 21. i niedzielę 22. bm.
o godz. 8.15. o godz. 6 i 8.15

Dziewczynka z Dancingu.

8 aktów upajającego zachwytu i frywolnego humoru.

W roli głównej: **Lilian Harvey** niezapomniana bohaterka filmowa z obrazu „Wiedeń miasto marzeń”. Film ten przez jego treść, grę, wystawę i technikę zaliczyć można do największych obrazów obecnego sezonu!

Film pełen życia i temperamentu!
Silna emocja! 181

OSZCZĘDNOŚĆ jest podstawą dobrobytu.

Oszczędności od 1 złotego począwszy przyjmujemy i oprocentujemy korzystnie.

Otwieramy rachunki bieżące i czekowe. Za zobowiązanie Powiatowej Kasy Oszczędności odpowiada powiat Chojnicki całym swoim majątkiem i całą siłą podatkową.

Powiatowa Kasa Oszczędności Chojnice (Starostwo)

Popularnie pewna instytucja pod gwarancją
Tel. 16. powiatu Chojnickiego. Tel. 16.
Oszczędność i praca ludzi wzbogaca

Zamawiam niniejszym piśmo
„Dziennik Pomorski”
z Chojnic
na miesiąc luty

proszę pobrać odemnie przez listowego przedpłatę i miesięczną z opłatą pocztową razem 2,89 złotych

Imię i nazwisko _____
miejscowość _____
ulica _____
pokwitowanie pocztowe _____

Najlepszą lokatą oszczędności jest ubezpieczenie na życie!

Krajowe Ubezpieczenie na Życie w Poznaniu

Godz. urzęd. 8-15. ul. Pocztowa 19. Tel. 41-12, 23-81, 53-72

Jedyna instytucja samorządowa w Polsce o charakterze publiczno-prawnym,

zawierająca ubezpieczenia życiowe wszelkiego rodzaju z rewizją lekarską i bez rewizji lekarskiej na złote, franki i dolary.

Bez badania lekarskiego od 100 do 5000 złotych.

Z badaniem lekarskiem od 3000 złotych począwszy.

Najpewniejszą lokatą posagową jest ubezpieczenie życiowe!

Hurt.

Ozdoby do trumien

w wielkim wyborze ma stale na składzie po cenach

konkurencyjnych

Leon Marchlewicz Starogard (Pomorze)

ulica Kościuszki nr. 67.

magazyn trumien, składnica ozdób do trumien. 188

Hurt.

PIANINA

od artystów uznane, premjowane
ZŁOTYM MEDALEM
kupuje się najkorzystniej

w Centrali Pianin Bydgoszcz

Tel 17-38. ul. Pomorska 10. Tel. 17-38.
Ceny bezkonkurencyjne.
Dogodne warunki zapłaty.
Filje: Lwów i Łódź.

Sprzedż posezonowa!

Znacznie niższe ceny

za płaszcze futrzane, futra do jazdy, pokrycia i peleryny futrzane. :::

Korzystne warunki zapłaty.

OTTO WEILAND

Gdańska 3 Chojnice. Kuśnierstwo Dworcowa 10
Telefon 188.

Jak największy wybór

Tapety

Przeszło 150 gatunków na składzie, od najtańszych do najwykwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie.

Lisztewki do tapet, szlaki, (borty) szablony, farby, pokosty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu.

Drogerja i Handel Farb.

Bracia Hubert właśc. Julian Hubert Chojnice, Pomorze. Gdańska 17, Telefon 219. ::: rok zał. 1894.

Z świeżego transportu

polecam po znacznie niższych cenach 185

mandarynki pomarańcze i cytryny

Fr. A. Ciepliński, Chojnice, Człuchow. 7.

Skóry podszew. faledrowe pantoflarsk. i inne w wielkim wyborze. Zakup wszelkich skór surowych. Zamiana skór surowych na garbowane.

Fa. Kaz. Gruszczyński Chojnice, Pom. 186 Plac Jagielloński nr. 3.

Ogorzelińskie Młyny Chojnice 177

kartofli fabrycznych.

Przyblikał się

piesowczarski

(suka)

Za zwróceniem kosztów ogłosz. do odebrania.

Hotel Engel, Chojnice.

Potrzebna zaraz

uczennica

do składu rzeźniczego, władająca językiem pol.-kłm i niemleckim. 187

Człuchowska 17.

Najlepszej jakości

makę pszenną marmeladę palminę i smalec

poleca 175

A. Ludwig.

Zdolna

marszantka i służąca

potrzebna. Zgłosz. ulica Dworcowa 3. w składz.

Poszukuję starszej, doświadcz.

dziewczyny

od 1. 2. 28 r. 184
A. Six, Angowicka 26.

RESTAURACJA LESNA Krause—Wilhelminka

Dzisiaj w niedzielę o g. 4-tej po południu do godz. 11-tej wieczorem

Dancing

Wstęp na salę 50 gr.

Świeże pączki! Piwo Beck!

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 23. stycznia br. o godz. 11 30 na sali p. Heinricha sprzedawac będę najwięcej dającym za gotówkę. 189

1 kanapę

Szeleziński komornik sądowy.

Urządzenie

kompletne interesu kolonialnego, jak repozytorjum, stoły składowe, wagi, kasa Martin, lodownia, szafki oszkłone, e. t. c. z powodu likwidacji interesu okazynie do sprzedania w komplecie lub też pojedynczo. 191

Zgłoszenia:

Biuro Ludowe Myszowski i Bobicz, Plac Jagielloński 11.

Kupuję bieżąco

beczki od smoły śledziówki

z podwojn. i z nakrywkami i pięć najwyższe ceny. 96

Fabryka Tektury Dachowej Chojnice Szosa Gdańska 39. Tel. 211.

Z powodu wstawienia silników sprzedam

mlecz kowalski, kowadło i maszynę wiertniczą.

Chojnice ul. Strzelecka 7 i 10. 193

Nadeszły

świeżo wędzone

Sielawki, Węgorzyki małe, Piklingi bałtyckie, norweskie,

Makrele, Sledzie wędzone.

Fr. A. Ciepliński, Chojnice, Człuchow. 7.

Motocykl

z wózkiem dodatkow. marka B. S. A. na sprzedaż, (rok używany).

J. Giersch

Plac Jerzego nr. 7. 192

Potrzebna zaraz

dziewczyna

Holstein

Staro-Szkolna 18. 179

Dom. Zbeniny

poszukują od 1. 2. 1928 r.

służącej do kuchni.

